

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI HETILAP

<p>Megjelenik minden hétfőn. ELOFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K., fél évre 4 K., negyed évre 2 K., egy hónapra 1 K. Egyes szám ára 16 fillér. — Nyilttér sora 40 fillér</p>	<p>Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Dr. NAGY BÉNI ügyvéd.</p>	<p>SZERKESZTŐSÉG: Dr. Nagy Béni ügyvéd irodája Csíkszeredában, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.</p>	<p>KIADÓHIVATAL: „Székelység” könyvnyomdája Csíkszeredában, hová a hirdetések, nyilttéri közlemények, előfizetési pénzek stb. küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetési díjak olcsón számíttatnak.</p>
---	--	---	---

A népoktatási javaslatok.

Csíkszereda, 1908. jun. 6.

A vallásügyi miniszter által benyújtott népoktatási javaslatokat áttanulmányozva, kétségünkkel kell kifejeznünk arra nézve, hogy azokat a gyakorlati életre alkalmazva, bárcsak megközelítse azt a célt, a mely benyújtásukat szükségessé tette s azt az irányt, a mely a kormánypartí lapokban annyira feldicsérte van.

Az ingyenes népoktatási javaslat betérjesztését e hazában mindenki igaz lelki örömmel üdvözölheti, mert hiszen az egy réges régen érzett hiányt volna hivatva kiegyenlíteni, de ilyen javaslat még nincs, s legtovább csak a címe ejti tévedésbe az ahoz kötött várakozást. És emellett még igen feltűnő hátránya is Apponyi gróf javaslatának az, hogy ismét csak a régi kabátból kíván újat alakítani.

A míg az állami teljesen ingyenes népoktatás be nem hozatik, addig minden erőlködés hiába való fáradságnak fog bizonyulni, mert a cél eredettől fogva az volt, hogy az állam saját javára lefoglalta a községek összes jövedelem forrásait, vegye át azok terheit is, s e terhek között első

sorban a népoktatást. És a cél most sem lehet más, de az a cél most sincs megközelítve.

Nem lehet nekünk eszünk ágában sem, hogy a felekezeti népoktatást kifogásoljuk. Jó, maradjon meg, de az mindenképpen feletti törekvésünk, hogy akár úgy, akár így a népoktatással járó terheket az állam a felekezetektől és a községektől vegye át, mert ha lefoglalta az azok fedezetére szolgáló forrásokat, köteles is gondoskodni az ellenértékről és nem átutalni azon hitfelekezetekre, melyeknek tagjai a megfosztott községeket képezik.

Még csak szemfényvesztésnek is gyenge tehát ez a játék, mert ha a községi közigazgatás költségeit a hitfelekezeti tagokra hártotta át az állam, dacára annak, hogy nagyobb rész az állami adminisztrációból folyik, miként kívánhatja, hogy a tanítókat s az iskolák dologi kiadásait a hitfelekezeti tagok fedezzék? Ez igazán a régi rossz kabát megfordítása, de már színe hagytott pórtéka. Ezzel szemben azt hirdetik, hogy a tandíj megváltás micsoda nagy jótétemény, micsoda nagy tehertől szabadítja fel a szülőket? Lehet vitatkozni afelett, de a mint nincs semmi erkölcsi jogosultsága az 5 százalékos iskolai pótdónak, épen úgy nincs jogosultsága

a tandíjnak is. És amellett a népoktatási tanintézeteknél az a tandíj oly csekély, hogy azt arányba állítani nem lehet sem a tanítók járandóságával, sem a dologi kiadásokkal, s ezt bizony nem volt szükség négy külön pontban részletezni, mert még így is nyilvánvaló, hogy az állam elenyésző csekély részt vállal magára.

A javaslatnak ez a része tehát inkább csak kezdet, s mint ilyen nem érdemli meg azt a nagy dicsőítést.

Volna még megjegyzésünk a 6 évre terjedő elemi iskolázás ellen. — Hat éves korában megy a gyermek népiskolába, onnan átlépik a 3 évre tervezett gazdasági népiskolába, ez 15 év. Megengedjük, hogy a gazdag magyar alföld viszonyai ezt a pazarlást megbirják, de merjük állítani, s ha kell adatokkal is bizonyítani, hogy ilyen kötelezőleg felállítani az erdélyi részeken és az ország felső vármegyéiben tiszta örültség. Nálunk a gyermek 12 éves korában már kereső családtag, a mi szegényes megélhetési viszonyaink ily fényűzést nem engednek meg, különösen az előzmények után, midőn keservesen tapasztaljuk, hogy még az ismétlődő iskolák is csak eredménytelen pazarlással járnak. Ha már ez irányban is külföldi utánpótlás kellett, annak kifejezésére bőven elég

lett volna a népoktatási tanintézeteknél 4 év és folytatólag a gazdasági népoktatásnál 2 év, mert ez úgy is 12 év, s ez alatt a 6 év alatt a gyermek bizonyára elsajátít annyi ismeretet, a mennyi a mi szegényes gazdaságunk vezetésére untilg elég.

Elég sajnós, — még ennyit sem mondhatunk a gazdasági népoktatásról benyújtott javaslatról, nem mintha az ellen elvi kifogásaink volnának, hanem pusztán csak azért, hogy az még idő előtti s mint ilyen egészen eredménytelen lesz, és a mi szükségleteinkhez képest túlmömt.

Annak előre bocsátásával, hogy ez a községekre ismét oly terhet fog róni, mint az elemi népoktatás, úgy látjuk, hogy vármegyénk minden községe köteles lesz gazdasági népiskolát felállítani arra nézve, hogy mindkét nembeli felserdült ifjuság 12 évtől, tehát az elemi iskola bevégezésétől még 3 évig a gazdasági ismeretekre tanítassék rendes napi iskolázással, hogy a növénytermelés, rétmivvelés, legelőgondozás, állattenyésztés, tejgazdaság, kertészet, erdőkezelés, háztartás, gazdasági berendezés, gazdasági építkezés, számvitel, gazdasági társadalmi szervezkedés, háziipar, női kézimunka stb., stb. gyakorlati ismereteit szerezhesse meg, s emellett még

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCAJA.

Füredi levél.

Herkulesfürdő, 1908. május 28.

III.

Kedves Szerkesztő ur!

Denikve be kell számolnom az itteni életmódról is, hogy ha valakinek kedve ke-rekedik az isten áldását felhasználni, tájékoztatlan ne legyen, és ezt férjem uraiméknak mondom, de önagságáék is megtalálhatják benne a közvetlen reájuk vonatkozó utasításokat.

Tehát úgy először, mint utólag is az itteni élet minden éréteése pénz és pénz, de ne tessék egyelőre megjedni, mert itt a fillér is számít. Vegyük például a lakást: a mostani előidényben a két legszebb épületben a Ferencz József és Rezső udvarban, a prospektus szerint 3-tól 8 koronáig igen elegáns szobákat lehet kapni, s ha utána járna még olcsóbban is találhatunk, míg a Ferencz és Nándor udvarokban 2-től 6 koronáig kinalva kinalják, s ha van aki felhasználja s Erdélyi urasággal a Gyógy-csarnok étkezőjének bérlelőjével alkuba áll, — úgy mondják — 6—8 koronáért lakást és étlap szerinti teljes ellátást biztosíthat magának. Ezt ha összehasonlítjuk a tusnádfüredi árakkal még jutányosnak is mondhatjuk. Ha pedig étlap szerint válogatunk — amint most mi teszünk —

egyszeri étkezés felmegy 3—4 koronáig, reá pótolandó lévén a pincérek adója mindannyiszor 50 fillérben, mert másképp szerencsétlen lesz az a halandó, ki hozzájuk mer fordulni. Így sem sok, és nem haladja túl a tusnádi árakat, pedig milyen felszolgálat az elegáns éttermekben? Milyen tetszetős a feltalalása? Az itteni életnek tehát ez az ága ne tartson vissza senkit az isteni kurától, mert aki csak gyógyulást keres az igazán jutányosan találja meg azt, eltekintve a szertelen magas fürdő díjaktól.

Hanem... és itt következik a haddal hadd, ide csak magára jöjjön a közüllünk való magyar. Se feleség, se leány, ha el nem határozza magát az ember bizonyos szemrehányások naponkint megismétlődő figurájára. Mert hogy nyakon ne veressem magamat hamarosan önagságáék által, — hirtelen megsugom, hogy itt minden számba vehető asszony és leány napjában csak négyszer öltözködik: délelőtt 10-től 11 óráig az első álca, ebből kikel és ebédre következik a második, azután 5-től 7-ig a harmadik és 8-tól 11-ig a negyedik. — Igaz ugyan, hogy közbeesik még négy variáns is, de ez házias jellegű és nem szokás kifecsegni. És a külső megjelenés nemcsak naponkint, de még hetenkint sem lehet soha ugyanaz, úgy hogy a nő egy hét alatt bizonyára 28 alakban jelenik meg előttünk, s nem mondok nagyot, hogy ez a vedlés átmegy a második hétre is új bluzok és ruhaalkjak cserélgésével. Tehát kell 28

ruhához legalább is 40 bluz s vagy 15—20 kalap. Aztán minő ruhák! Minő kalapok! Mintha XIV. Lajos udvarát látná az ember felvonulni. Nem vagyok szakértő, mentesen is meg attól az isten, de láttam olyan ruhákat, hogy a magam tömzsi esze szerint is becsültem legalább 600—700 koronára. — Láttam olyan kalapokat, hogy a masamód kezéből ki nem kerülhetek 200 koronán alól, pedig semmi briliáns vagy gyöngydisz rajtok. Na kérem most pityeregjenek, most csinálják a házi spektakulumokat. Ami vagonunk nem volna elég egy fürdő évadra önagságáék fejére-farára, aztán télen át hordhatnók a zálogházba, hogy legalább fára kijusson a suhogásból.

És ennek meg kell lenni minden valamire való önagságánál, mert hanem lemosolyogják, s a park sétányain úgy keresztül nézik, hogy még a puszpángok is kiszáradnak mellette. Az ilyen dámák naponta illatszerre is többet költenek 10 koronánál, mert manapság a kölnivíz, a mosusz s más patsuli készítményeket csak a kapusnék és szobalányok kendőzik; az uri dámák a legnemesebb rózsá, jácint, gyöngyvirág, ibolya és szekfü illatban fürödnek, s annak is csak valódi kivonatában, mivel hogy csak ez tartja meg átható erejét, az utáztat gyorsan elpárolog.

Látja Szerkesztő ur, mit profitóztam, ha ishiászomnak nem használna is a víz, legalább szagoló érzékem kifejlődött, hanem a míg javán vagyok nem fokozom fel-lebb ezt a kényes tudományt.

Gazdtalan jegyzetek 1875-ből.

TISZA KÁLMÁN.

A most 43 éves férfi alakjában egy már kopasz, görnyedt ősz szakálu ember áll előttünk, kit a véletlen nem régen sántává is tett, hogy rokonszenyünket annál inkább felébressze — távolból. E korai hervadás oka a gondok és a szellemi élet tulságos kihasználásában keresendő, amint-hogy idéges természetete pillanatnyi pihenést sem enged tevékenységének. — Keserűen emlékezik meg erről ő is bizalmasabb emberei előtt, mindamellett is, hogy ez tette őt e század második felében Magyarország legtermékenyebb és legkiválóbb rögtönző szónokává. Midőn feláll, hunyorgó szürke szemei messze szikráznak szemüvegén keresztül is, s a mint beszédébe belemelegedik, a képviselőház némán, gondolkozva hallgatja keserű szenvedélyben nyilvánuló okait, melyekkel ellenfele állításait rendszeren halomra dönti, bár szokótését a „hogy” — g y a k o r i h a s z n á l a t a — olykor pongyolaszerűvé teszi is. A hibát mindig találó és csattanó gunynyal ostorozza s ekkor is előadását átlengeti az a borongó fájdalom, melyet hazafias érzése eltakarni képtelen. Igen öntudatos szónok, s ezt rökgözzéseiben is mindig bámulatosan megtudja őrizni, mi leginkább abból tűnik ki, hogy nem volt eset még arra, hogy hatalmasabb argumentumait előre felsorolta volna, hanem megkezdte a kisebbekkel, fo-

a közismereti tárgyak elméleti elsajátítását öregbítse. — Hát ez igazán mind szép, de a javaslat szerkesztője bizonyára még magának is gondot okozott volna a tanterv tárgyai elsajátításával, — hát aztán az a bugaféjú gyermek mit csináljon azokkal? Hanem itt most kérdés csak az lehet, hogy a mint látszik a miniszter urak sincsenek tisztába egymás akaratával, de hogy egymás terveivel sincsenek tisztába, az már ebből is nyilván való. Ugyan kérjük Günther és Darányi urakat: mondanák meg nekünk, hogy a gazdasági népoktatás tantervének van-e ott gyakorlati értéke és lehetősége a hol a birtok viszonyok rendezetlenek, s a hol a rendezéstől újabb keletű törvények tiltanak el? Hogyan lehetséges közbirtokossági közös területeken, növénytermelés, rétmivelés, legelő gondozás, állattenyésztés, tejjgazdaság és gazdasági berendezkedésre még csak gondolni is? És kérjük Apponyi grófot, ezt a javaslatot miniszter tanácsba mutatta-e be, s ha igen, jutott-e ott eszébe valakinek az erdélyi birtokrendezés rákját legalább vízbe ölni?

Ez a javaslat kétségtelenül nagy haladást jelentene népoktatásunkban hibái mellett is, de sajnos le kell mondanunk előnyeiről a Darányi és Günther-féle felfogások miatt.

Ismételjük különben, hogyha az elemi népoktatás 4 évre és a gazdasági népoktatás 2 évre vonatlik össze, készséggel kalapot emelünk a haladás előtt még pártállásunk rovására is, mert a birtokrendezés nyűgje mégis csak fel kell hogy szabaduljanak, s egy-egy országos portentum a haladást nem akadályozhatja meg.

Az új ipartörvény ismertetése.

Országosan érthető izgalommal tárgyalják az új ipartörvény tervezetét. — A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarában is megkezdették részletes megvitatá-

sát. Egy tíz tagból álló bizottság javaslattal elkészül, akkor a kamara kerület összes érdekeit iparos és kereskedő köreit gyűlésre hívják meg s ez a nagy gyűlés fogja véglegesen megállapítani a kamarai kerület véleményét.

A kereskedelemügyi kormány által készült törvénytervezet, amint az az előszóban világosan mondatik, a kormánynak nem mindenben határozott állásfoglalása. Egyéni állásfoglalásnak, egyéni véleménynek tekintendő, mely a kritika kihívására készült. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter egyenesen fölhívja a gyakorlati élet tényezőit, hogy arról elfogulatlan kritikát mondjanak.

Joga, sőt kötelessége tehát, akit ez a nemzeti életbe legsúlyosabban vágó törvény módosítás érdekel, elmondani és érvényre juttatni érdemleges véleményét, hogy végeredményében a hazai viszonyoknak s a közgazdaság intenzív fejlődésének legmegfelelőbb ipartörvény birtokába jussunk.

Ez a korlátlan szabadság azonban nem menthet föl senkit attól, hogy bírálattában elfogulatlan legyen. Más szóval tartózkodjunk olyan túlzásoktól, amely szűk körű érdekek látszólagos kielégítését célozza, végeredményében azonban össze nem egyeztethető országos szempontokkal s az ipar és kereskedelem általános fejlődésére káros hatása lenne.

Nem mondhatjuk, hogy ez a törvénytervezet mindenben kielégítene azt a nagy várakozást, amelyet az érdekeltség hozzáfűzött, egyet azonban ki kell jelentsünk, hogy maga egészében ez a nagy gonddal összeállított törvény tervezet igen is számol a mai helyzettel és megnyitja útját a békésebb és célravezetőbb fejlődésnek. — Ezt azért mondjuk el, hogy egyes sérelmezett szakaszoknak kiélesítése ne ejtsen tévedésbe senkit a tekintetben, hogy a törvény tervezet egészen rossz volna.

A kik ezt a munkát bírálják, olvassák el végig és annak összevont intenciójára alapsák meggyőződésüket. Nem egyesek, nem érdekcsoportok részére, hanem az egész országnak készült ez a törvény. S nemis csak a mai, hanem a jövő időknek szól. Annak az időnek, mely egész Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi életében döntő fordulatot hoz. — Közeledünk feléje. S nem is tudjuk lesz-e elég energiánk a rövidre szabott időn belül rá készülni a nagy feladatra: a magyar ipar rekonstrukciójára, hogy 1917-ben egész bizalommal rávethessük magunkat az önnálló vámterület döntő kivívására. (Folyt. köv.)

goló hazafisága és tudományos képzettségéért lehetetlen tisztelettel meg nem hajolni az ő nagysága előtt. Magatartása miatt sok ellensége van, de ezek ne foledjék, hogy a történetet nem személyes motívumokból szokták összeállítani.

Váradai Gábor.

Az 53 év sulya alatt ő is már megfihéredett, de a régebbi ideális szép férfi, így is igen rokonszenves alak. Gyönyörű ezüst-csengős hangon és művészi ügyességgel, bár néha monoton folytonossággal elmondott beszédeiben a szívós politikai irány, a jól fegyelmezett szenvedély és a szigorú logika megannyi kiváló szerepet foglalnak el, és ha kibírja, sokáig elsőrangú helyet biztosítanak neki az ellenzék soraiban. Hibája szegénységében rejlik, s rongált vagyoni viszonyai miatt kényszerült is az északkeleti vasutnál igazgatósági állást keresni magának s így a kormányval összekötésébe lépén, elnököbbnek kell lennie, mint különben meggyőződése hozná magával. Ha így marad, ez a hibája még elnézhető a szabadságharc alatti teljesített hazafias szolgálataival szemben.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspöki nagybizottmányi ülés.** A csiksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmányi ülés június hó 3-án tartotta meg a vármegyeház kisebb tanácskozó termében évi nagygyűlést. A gyűlés legfőbb tárgyát a múlt évi számadások megvizsgálása és a kezelésnek a felmentvény megadása, — valamint a jövő évi költségelőirányzat megállapítása képezte. A legnagyobb alpnál, az iskoláinál, a sok megterhelés, valamint a múlt évi kamatleszállítás miatt deficit mutatkozott, aminek eltüntetése tárgyában az erdélyi püspök urhoz feliratot intézett a bizottmány. Jegyzővé és előadóvá jövőre K a s s a y Lajos választották meg. Az évi számadásokat felülvizsgáló bizottságba pedig az elhunyt R a n c z János és Murányi Kálmán főesperesek helyett B á l i n t Lajos és K a s s a y Lajos választották be.

— **Uj ügyvédi Iroda.** Dr. Pál Gábor ügyvédi irodáját folyó hó 1-én a Veress Elek-féle házban megnyitotta.

— **A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület helyi bizottságának elnöke** következőket teszi közzé: A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület évi közgyűlését Budapesten (Váci-utca városháza dísztermében) ez évben június 14-én tartja meg. A közgyűlésre felutazó tagok a m. kir. államvasutakon oda és vissza szóló, nyolc napi érvényű vasúti jegy váltására jogosító igazolványt kapnak, ha ezért hozzájú június 9-ig fordulnak. Felhívom a szanatorium egyesület t. tagjait, hogy minél többen vegyenek részt közgyűlésünkön. A féláru jegy váltására szóló igazolványt azok is megkapják, akik június havától iratkoznak be az egyesületbe. Hazafias tisztelettel: A bizottsági elnök.

— **Pályázat internátusba való felvételre.** A Dmke. makói diákotthonába az 1908—9. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az előadási díj havi 36, beiratási, orvosi-, butorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai bizonyítvánnyal, születési és I. osztályu tanulónál újraoltási bizonyítvánnyal felszerelve 1908. évi július 10. napjáig adandók be a Dmke. makói diákotthonának felügyelőbizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatára készséggel szolgál a diákotthon igazgatósága Makón.

— **Fürdők és nyaralóhelyek.** Az összes hazai fürdők ismertetője, szerkesztette Dr. Fodor Oszkár XII. évfolyam. A hazai fürdők legrégebbi ismertetője a dr. Fodor Oszkár gondos szerkesztésében megjelenő Fürdők és nyaralóhelyek XII. évfolyama most hagyta el a sajtót. A díszes kötet a magyarországi összes fürdők részletes és illusztrált leírását a szükséges tudnivalókkal tartalmazza és ingyen kerül szétosztásra, azonkívül pedig az Államvasutak és a Kassa-Oderbergi vasut összes kocsijáiban is elhelyezésre kerül, hogy a fürdőző közönség ily módon is tájékoztatást nyerjen a hazai fürdők szépségéről és gyógyhatásáról. A kiválóan hasznos könyvet, melynek címlapját Molnár Árpád a Berlinben élő művész hazánkra rajzolta 20 fillér portó ellenében ingyen küldi meg a „Fürdők és nyaralóhelyek kiadóhivatala Budapest VIII. József-körút 11. szám.

— **Képleleplezés és népnünpély.** Tegnap, pütkösd másodnapján tartott meg, — a lapunk múlt számában közölt program szerint a csikszeredai Iparos Önképzőkör által rendezett Rákóczi Ferenc kép leplezés és délután Zsögöd-fürdőn a népnünpély. Az idő is nagyon kedvezett s általában igen sikerült ünnpély volt. — Térzúke miatt azonban ezuttal részletes tudósítást nem adhatunk.

— **A bírák szabadsága és újabb ügybeosztás.** Törvényszékünk bírói kara Gyálakay Sándor elnök vezetése alatt folyó évi május hó 31-én teljes ülést tartott, melyben a bírák szabadság idejére és Csikszér Árpád törvényszéki bíró helyébe Csicszer

János törvényszéki bírónak kinevezése folytán beállott változásra tekintettel az újabb ügybeosztás tekintetében következő megállapodás történt: Szabadságidejét tölti Jerzsák János it. táblai bíró július 1-től augusztus 4-ig és szeptember első felében 7 napot, Csikszereda—Nagyváradon; Kovács Lajos törvényszéki bíró június 5-től július 3-ig, Püstyében; László Géza törvényszéki bíró szeptember 1-től október 12-ig, Csikszereda—Kolozsvár; Geczó Béla törvényszéki bíró május 6-tól június 2-ig és jul. 6-tól jul. 19-ig Herkulesfürdőn; Fekete Imre törvényszéki bíró aug. 4-től aug. 26. Nagyváradon; Bodor Ödön törvényszéki bíró június 15-től július 13-ig, Karababban; Báldi Aurél törvényszéki bíró szeptember első felében 2 het, Csikszereda—Gyula; Jurkovicz Ottmár törvényszéki bíró megszakított rövidebb ideig tartó szabadságot vesz igénybe, Budapest—Balatonlelle; Bocskor Antal törvényszéki albiró decz. havában, Budapeston; Császár László törvényszéki albiró jul. 6-tól augusztus 9-ig, és szeptember 23-tól szept. 30-ig, Oklánd—Magyarorságon. Június hó 16-tól kezdődőleg: a sommás felelbiteli tanács elnöke Jerzsák it. táblai bíró, rendes tagja Fekete Imre törvényszéki bíró; a büntető főtárgyalások elnökei aránylagos beosztással Báldi Aurél és László Géza törvényszéki bírák, a büntető felelbiteli tárgyalások elnöke Báldi Aurél törvényszéki bíró, ezek előadója Csicszer János törvényszéki bíró; a házassági ügyek előadója Jurkovicz Ottmár törvényszéki bíró; telekkönyvi előadó László Géza törvényszéki bíró eddigi rektorjában Csicszer János törvényszéki bíró, ki a rendes perek egyhatod részét is kapja. Egyebekben az eddigi ügybeosztás érvényében továbbra is fennmarad. — Végül törvényszékünk bírói kara Báldi Aurél törvényszéki bíró indítványára az a kegyeletes és szép eszmét határozta el, hogy törvényszékünk eddigi elnökeinek arcképét a tanácsterem részére megfesteti és e tárgyban a további intézkedés megtételével az indítványt tevő bíró bitza meg.

— **Helyreigazítás.** Lapunk multkori számában közölt „Kabaret estély“ című cikkünkben, tévesen úgy lett közölve, hogy „jegyeket előre lehet váltani a „Vigadó“ bérőjénél, Szentmiklósi Józsefnél“, holott a bérő: özv. Latzina Károlyné, mit készséggel helyre igazítottuk.

Közgazdaság

Vármegyei gazdasági munkás ügy.

(Folytatás)

Május második felében a munkakereslet, illetve munkakinálat a következő:

Munkakalkalmak.

6. A Zala vármegye törvényhatósági munkás közvetítő jelentése szerint Szabó Károly, Sándorháza u. p. Bucsu-Szt-László, vinczelér, kertész, gazda vagy csász állást keres.

7. A szegedi törvényhatósági munkás közvetítő jelentése szerint Szeged városban 80 kubikus munkás munkát keres.

8. A békéscsabai községi munkás közvetítő közlése szerint a községben 400 aratkeres mezői munkát.

1. Magyar textil ipar részvénytársaság. Rózsahegy, 50 fonógyári munkánót.

2. Berner Gusztáv gazdasága, Ágasegyház, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye. 2 kocsi.

3. Duna Gőzhajózi társaság, Pücs, (közszén bánya) 50 bányamunkást.

4. Azzola János és társa cég, Nándorhegy, 200 erdei munkást.

5. Sopron — községi helyi érdekű vasut építési vállalat, Sopronba 50 kubikost.

6. Apatin-szontai ármentesítő társulat, Apatin, 20 kubikost.

7. Gyarmathy József vállalkozó, Budapest X. kerület Kőbányai ut 39. szám 100 kubikost.

8. Fuchs Mór gazdasága, Nagycigand,

kozatosan erősebb lesz, míg végre roham-szerűvé válik, mikor aztán gyenge hangja is feltűzülve kiváló részt vesz a csatában. Poleniája hatalmason sújt, de hű szóvitává soha sem deválválódik, mert igen szerencsésen tudja alkalmazni ellenfeleivel szemben. Ismeri a határt, hogy kivel szemben, meddig lehet elmenni. Néha igaz kiméletlen s áldozatját talán nem épen érdemelt módon korbácsolva állítja a nyilvánosság elé, de ez oldalon soha sem kezdő, s csak azon kis kaliberű emberek ellen szokta alkalmazni, kikben mult nincs és jövőt nem ígérnek.

Képviselő társaival a folyóson s a klub helységeiben szívesen elbeszélget, s különösen azokat szereti, a kiktől valami életrevaló eszmét hall, vagy a kik valami magas hírlapi cikkel állanak elő, de azok társaságát láthatóan kerüli, kiknek eszemenet az „igen“ és „nem“ között variál. Ezekre mindig szemüvege felett tekint le, s még egy barátságos köszöntésre sem érdemesíti.

Ha a szürke tartózkodás és oknélküli nagyuri gőg leküzdhető volna nála, Magyarországnak ez idők szerint uépszeribb embere nem akadna, minthogy politikai iránya — leszámítva az azokból eredő hibákat — a közönyt jobban megközelíti a Ghyeczyénél — de mindazok mellett is lan-

Zemplén vármegye 10 téglá munkást.

9. Hercz Jakab erdővállalkozó; Szécsredes u. p. Pelejte, 80 erdei munkást.

10. Bérghazdag, Ágostonmajor, u. p. Tard, Borsod vármegye, 8 egy éves cselédet.

11. Magyar kender és lenipar részvénytársaság, Szeged, 20 fonógyári munkás nőt keresnek.

2. Gyurka Sándor kisgazda, Laskószolgálatra megfogad 24-ére — egy gazdasági cselédet, lehet az illető 20 évtől 40, ig: bármely nemzetiségű vagy vallású, magyarul tudnia kell, munka köre kocsis, szántás, kapálás, kaszálás s a kis gazdaságban előforduló mindennemű összes munka megkívánatik, továbbá, hogy erkölcsös szorgalmas legyen, iszákos ember a szolgálatból kizárt.

Évi bére 130 korona, teljes ellátás, második évben, ha szorgalmas, bérfelémelés 10% bennincs kizárva, ajándék jóviselet után.

3. Königsberger József budapesti lakos, (Üllői út 14. szám) keres 1 kanaszt, 1 bojtárt, 1 kocsis, 1 juhászt, Hont vármegyében lévő gazdasághoz (u. p. Bát), feltételek a munkaadó után tudhatók meg.

1. Cseik Mátás, Mezőkövesdről (Borsod vármegye) III.—684. h. r. sz. több társával ajánlja magát különféle munkálatokra, hosszabb időre.

2. Szilasbalháson, a községi munkás közvetítő jelentése szerint, 60 pár arató elszegődne megfelelő munkálatokra.

3. Okaniza községi munkásközvetítő jelentése szerint földmunkát keres 350 ember, arató munkát keres 69 ember, bármiféle munkát 15 ember.

4. Endródi községi munkás közvetítő jelenti, hogy 600 munkás keres földmunkát esetleg aratókat, a munka adók nála jelentkezzenek.

5. Kondás Jancsó József, Borsodmezőkövesd — nyári munkákra ajánlja magát mint bandagazda 150 párt tudna munkákra állítani; elfogadnak mindenféle gazdasági munkát, — a feltételek nevezettől tudhatók meg.

1. Békés vármegye, Vésztő községben körülbelül 200 olyan munkás van, kik hajlandók volnának kubik vagy nyári és aratói munkálatok elvégzésére elszegődni.

2. Dr. Perczel Tibor, bodorfalvi gazdasága (posta szigetvár) keres 20 pármunkást mindenféle gazdasági munkára, lehetőleg magyar értelmű munkásokat; feltételek a munkaadótól tudhatók meg.

3. Eger putnoki helyi-érdekű vasút építési vállalat, Egerben, keres 200 napos munkást, feltételek a munkaadótól tudhatók meg.

4. A szudi uradalom, (Szunt Hont m.) Barabás János címen, 10 hónapos mezei munkást keres; az összes feltételek a munkaadótól tudhatók meg.

4. ifj. Ecker József építőmesternek — Temesvár, Erzsébetváros, Hattyu utca 23. szám szüksege van körülbelül 33.000 m³ földmunka elvégzésére kubikusokra, kik másfél éven át lennének foglalkoztatva; feltételek munkaadótól tudhatók meg.

A békéscsabai községi munkásközvetítő jelentése szerint:

1. Streitfeld-Christián János szőlőbirtokos Szászsebes, 10 kubikost.

2. Róth Sándor Jolsva, Gömör megye 6 téglamunkást.

3. E. Schneider és Viletty vállalkozók Ujvidek, Szentiván-ut 20. sz. 50 kubikost.

4. Olaj Lajos Tokaj 8 kőfejtőmunkást.

5. Klefn Mór vállalkozó Győr, 15 kőfejtő munkást.

6. Gyöngyösi Lajos vállalkozó Lupény, 50 bányamunkást.

7. Temestöltés építési vállalat Temesvár 100 kubikost.

8. Kőszénbánya társulat igazgatósága Petrosény 50 kiscsillós bányamunkást keresnek. Feltételek nevezett munkaadók után tudhatók meg.

A Nyitra vármegye törvényhatósági munkásközvetítőjének közlése szerint Nyitra város és Nagylehota községekben kataszteri mérnökök mellé folyó évi májustól kezdve 4—5 havi időre 12 naposra van szükség 2 K. esetleg 2 K 20 fillér napi bér mellett. Tekintettel a dolog sürgősségére, az érdeklődők közvetlenül a nyitrai városi körjegyzőhöz, mint községi gazd. munkásközvetítőhöz forduljanak.

Okanizai községi munkásközvetítő jelentése szerint földmunkát keres 420 ember, arató munkát keres 60 ember, bármiféle munkát keres 40 ember.

Kiss Márton Mezőkövesd (Borsod m.) I. 409. sz. mint munkásgazda több társával együtt ajánlja magát gazdasági és szőlőmunkálatokra; feltételek az illetőtől tudhatók meg.

A Csikvármegyei gazdasági egyesület

(Csikszereda) 400 mezei munkást keres és pedig az alább megjelölt feltételek mellett: a munkások a nyári munka időre június 20-tól, szeptember 20-ig terjedő három hónapra fogadtatnak fel.

A napszámberek következőleg állapítatottak meg: férfi napszám teljes állatással napi 1 K 60 fillér, nő és serdült napszám 1 korona. — Élelmezés naponta négyszer, melyből háromszor főtt étel, pálinka nélkül. Uzsonnára 1 deciliter pálinka kenyérral. — Hetenkint négyszer husótel. Ünnepuapokon teljes élelmezés. Esős napokon és mezei munka szünetelés idején más munkákra való felhasználás esetén élelmezés és napi 60 fillér. Élelmezés nélkül a férfi napszám napi 50 fillérrel, a nő és serdült napszám napi 40 fillérrel több. Aratáskor, ha naposok haldzám szerint végzendő munkára kívánják szerződni, ezen feltételek korlátai közt a gazdákkal szabadon egyezkedhetnek és vállalhatnak aratói munkát.

Csikszereda, 1908. június hó.

Dr. Gál Endre,

vm. jegyző, törvényhatósági munkásközvetítő.

(Folyt. köv.)

Közönség köréből.

A következő sorok közzétételére kérték fel bennünket:

Nyilt levél Wender Dávidné urnóhoz, mint a csikszeredai „Izraelita Nőegylet“ elnökéhez.

Budapest, 1908. jun. 3.

Mélyen tisztelt nagyságos Asszonyom!

Rendes szabadságomat itt töltöm a fővárosban, a hol egy csiki jó ismerősömmel találkoztam a mai napon, ki a Csikszeredán megjelenő „Őrszem“ f. évi május 12-iki számát adta a kezembe, melynek nyílterében egy, az ismeretlenség homályába burkolódzó cikkirő, növel szemben, meg nem engedett módon, izléstelen kirohanást intézett a csikszeredai izraelita nőegylet vezetősége és az egylet ellen.

Az a tisztelt cikkirő — ki bizonyára kötekedési mániában szenved, „igen fiatal ahhoz“, hogy tárgyilagosan megbírálni tudja azt, hogy nagyságos Asszonyom, mint a nőegylet elnöke, miként teremtette a semmiből az egyletet, mennyi erkölcsi és anyagi áldozatot kellett hoznia a közügyekért sohasem lelkesező oly tagok aknamunkájával és személyi okokból eredő ellenszenvével szemben, míg az ige testet öltött és érezlette jótékony nemes hatását a társadalom legszelebb rétegeiben, miről a nőegylet évkönyvei gyűlési jelentései és írásos feljegyzései tesznek fényes tanuságot.

Nem kutatom a cikkirő nevét, ki ismeretlen kíván maradni a sajtójogi felelősség szempontjából, nem is célok ot kioktatni a tekintetben, hogy minő rossz szolgálatot tett a közügynek azáltal, hogy vélt személyes sérelmeit hiúságból, esetleg üzleti szempontból a nyilt piacra viszi, holott ő maga is nemcsak tudja, de arról öszintén is meg van győződve, hogy nagyságos asszonyom azt a tisztelt állást melyet évek hosszu sora óta példás kitartással, páratlan ügybuzgalommal, ambícióval és szeretettel tölt be anynyiszor és oly sokszor méltánytalan gáncsot és tudatlan bírálatot eltűrve, egyedül és kizárólag a szenvedő emberiség és a humanizmus érdekében teszi, kit ez okból rosszindulatu támadásokkal elkészeríteni sem nem férfias, sem nem lovagias cselekedet volt.

Legyen meggyőződve nagyságos asszonyom, hogy az ugynevezett csiki helyi társadalom, mely érdeklődéssel és szeretettel karolta fel mindenkor a vezetése alatti izraelita nőegylet céljait s a mely tisztában van Önnek

ügybuzgó és áldásos tevékenységével, az ismeretlen cikkirő méltánytalan támadását nem méltatta komoly figyelmére és a felett rég napirendre tért.

Mindezeket, mint a vezetése alatti nőegylet alapítója és hosszas ideig titkára, készséggel és örömmel hozom a mélyen tisztelt érdeklődőknek szives tudomására.

Nagyságos asszonyomnak őszinte nagyrabecsüléssel igaz hive

Bórsai Mór,
hátszegi kir. albiró.

Árlejtési hirdetmény.

A Csikszentmiklós községben a törvényhatósági bizottság által idei 72 jkvi. szám alatt hozott határozattal jóváhagyott terv és költségvetés alapján építendő községház építési és az iskola épület javítási munkálatainak biztosítására nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetek.

A versenytárgyalás csikszentmiklós község házában 1908. évi június 14-én délelőtt 8 órakor fog megtartatni.

Kikiáltási ár a község házra 15761 kor. 67 fillér. — Az iskolára 1103 K.

Bánatpénzül ezen összeg 10%-a készpénzben vagyis óvadékképes értékpapírban az írásbeli ajánlat mellé csasfolandó, az ajánlatnak tartalmaznia kell hogy az ajánlattevő az építési és szerződési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

Az árlejtésen csak magyar honokleveles és megfelelő anyagi biztosítékkal bíró építésszek vehetnek részt. — A két munkálatokra együtt, vagy külön is tehető ajánlat.

Építési, szerződési feltételek, valamint részletes terv és költségvetés a csikszentmiklói körjegyzői íródában megtekinthetők és lemaszolhatók.

A képviselő testület fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlatok közül, tekintet nélkül a megajánlott összeg nagyságára, szabadon választathasson, esetleg az összes ajánlatokat visszautasíthassa.

Utó és távirati ajánlatok nem fogadtatnak el.

Csikszentmiklós, 1908. május 18.

Kelemen György
kijz.

200 korona a modern ko legujabb remeke a Mignon írógép

Bárki tanulás nélkül rögtön ír. — Azonnal és állandóan látható írás. Legegyszerűbb szerkezet. — Acél betűk. Másol és sokszorosít. Bármely drága írógéppel egyenrangú 1 évi jótállás.

SZABADALMOZOTT IPAR

Budapest, VII. Csengery-u. 24.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

Az Agrár Takarékpénztár R. T.

MAROSVÁSÁRHELYT

Csikszeredai Fióktintézete

elfogad ez időszertint takarékbetétet 5% kamatozás mellett A 10% tőkekamat-adót az intézet sajtójából fizeti.

Az Igazgatóság.

Magyar Mercur Bank r.-t.

budapesti bankcég hivatalos helyiségeit Andrassy ut 55. sz. alól lényegesen kibővitve.

Budapest, V. Ferencz-József 5 szám alá (Gresham-palota) helyezte át.

Keresetnek

az ország minden nagyobb városaiban és községeiben egy most szervezés alatt álló

Életbiztosító társaság

részére alkalmas képviselők, kik 1000 koronától 10.000 korona évi jövedelemre tehetnek szert, a mennyiben szellemi és anyagi képességgel bírnak. Gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. — Kellő jártassággal nem bírók díjmentesen begyakoroltatnak. Csakis írásbeli ajánlatokat továbbít Fischer K. irodája, Budapest, Rákospalota. —

A lesoványodást

meggátolja, a testet, a gyermek husát egészségessé, erőssé fejleszti a Scott-féle Emulsió. — Ez a szer a legjobb gyógyító- és erősítő táplálék gyermekek részére, és az Ön gyermekét is meggyógyítja, mint ahogy

sok gyermek meggyógyult

ez szer használata által. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyermek, úgy azonnal adjanak neki Scott-féle Emulsiót.

Minden üvegben egyenlő finom, hatásos alkotrészekből összeállított SCOTT EMULSIÓ

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyet — a halászt — közzé kell venni. Adagokban.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban

A készlet gyorsabb eladhatása miatt Caspari Frigyes és Társai (Medgyes Nagy-Küküllőmegye)

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket, u. m.: magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pöszméte és ribizko cserjéket, málnákat, földiepreit, díszcserjéket, gyümölcsfa vadonokat, sövénynek valót, tülvelevű fákat, rózsákat stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Erdélyi friss Turót

I. Erdélyi turót 10—1000 kl. dézsába 95 K
II. „ „ „ „ „ „ „ „ 84 K
I. „ „ „ „ „ „ „ „ 2—15 „ hólyagba 1-10
I. „ „ „ „ „ „ „ „ 1/2—1 fatádikóba 1-30

— Szállít: —

NAFTALI VILMOS


turó és terméy kereskedése, Balázstalva (Erdély). —

FÖLDES I.

FEGYVER ÉS SPORTCIKKEK ÜZLETE
BUDAPEST, VIII. Rákócy-ut 6.

Fegyverek, revolverek 30. 40 százalékkal olcsóbban kaphatók nálam, mintha másutt részletfizetésre vásárolna. Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet

Halászáti, vadászáti, —
egyéb sport-
cikkekből állandóan dus
raktár. —



Naponta
100 csomagot küldök.



Wagner a Hangszer-Király

Több polgári zenekar és számos zeneiskola szállítója
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 15. SZÁM.

Szállít a legújabb és legjobb ziskolahogodt 5 } forintért. Orgona-
hangu harmonikát 5 forintért. Két soros harmonikát 10 forintért.
Fuvolát ujezist billentyűvel 2 forintért. Oktatási iskolák ingyen.

Minden rendelésnél kacagtató hangszert ingyen.

KÖVÉR GYÖRGY

GÉPLAKATOS, GÉP-
JAVÍTÓ MŰHELYE
— CSIKSZEREDÁN. —

Elvállal mindenemitt komplikált gépek, ke-
rékpárok, varrógépek,
zárak, fegyverek ké-
szítését. —
Vállalkozik bármilyen
gőz-, benzín- és mű-
almi gépek felállítá-
sára, azok csapágyai-
nak kopás esetén ki-
esztorgulására. —
Kívánatra készít
tervrajzokat is épület
rácsozatokról.

HÖLGYEK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETLEN Földes-féle

LEGJOBB SZÉPÍTŐSZER A **MARGIT Grême** óvakodjunk az utánzásoktól!

Pár nap alatt biztosan ellárolit szeplőt, májfoltot, pattanást, bőráktát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdit és fiatalít. Ára: kis tétel 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT-CIKKEK: Margit-hőlgypor (3 színben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fill., Margit-fogpép 1 kor., Margit-arcvív 1 korona.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogeriában és illatszerkereskedésben. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett utánküldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Raktár Helyt Gözsy Árpádnál. Gy.-Sztmiklóson Vákár Fivéreknel.

Levelező- Lapok

tájképek, fény-
kép-nyomatnak,
kézi festésűek
nagy és szép
választékban
kaphatók


Szvboda
Miklósnál
Csikszereében.

FISCHER ÉS TARSÁ NAGYENYED

FA ÉS SZŐLŐISKOLAK




150.000 GYÜMÖLCSFA CSEMETE. 1000.000 SZŐLŐ OLVÁNY
1000.000 GYÜMÖLCSFA-ALANY. EUROPÁI ÉS AMERIKAI SIMA,
1000000 ÉLŐ SÖVÉNYCSEMETE. ÉS GYÖKÉRES VESSZŐ.
SÉTÁNYFÁK DISZCSERJEK. ÁRJEYZEK ÉS MIVÉLSI UTÁSI-
RÖZSÁK TÜLEVELUFÁK, STB. — FÁS INGYEN.





GYOMOR, ... VESE, HURU- TOS BETEGEK EGYEDÜLI

Legbiztosabb és
jo eredménnyel



**GYÓGVITÓ ...
GYÓGVIZÜ .
FÜRDŐK LEG-
JOBBAKJA.**





Előpatak Gyógyfürdő

kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépbajoknál, kőszvény és csuznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek.

A nagyhírű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötte a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyszerközökkel (meleg és hidegfürdők, vízgyógyintézetű kezelés, masszázs, svédorna diätikus etred) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdő-idegy; május 15-től szeptember 15-ig. Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van Lakás ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidegyben (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zenedit előre fizetendő. lakások 50% al és ellátás is sokkal olcsóbb.

Prospektust kívánatra igrén küld az igazgatóság.

Könyvnyomdai



munkák, u. m. : kereskedelmi, ipari és társadalmi célokra szükséges nyomtatványok, nagyobb terjedelmű művek folyóiratok meghívók, gyászjelentések, névjegyek csakis legizlésebb, legolcsóbb, szakszerűség tekintetében kifogástalanul — Szvboda Miklós-nál (Csikszereeda) készülnek; ugyanott kapható minden, — a könyvkereskedéshez tartozó cikkek.

FIGYELEM.

TAVASZI ÉS NYÁRI KALAPOK
BORTNIK, DISZTOLL, VIRÁGOK
a legnagyobb választékban és olcsón csakis:

Weigel Ferencznénél **CSIKSZEREDÁN.**

BENZINMOTOROK



benzinmotorok, gőzlokomobilok, utimozdonyok, gőzcséplőgépek, arató-
gépek, Losonczy Drill vetőgépek, resiczai acélekék, teljes malomberendezés

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEYZÉKET ÉS KÖLTSEGVETÉST.

A M. Kír. Allamvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége, Budapest, V. Vácikörut



Nyomatott Szvboda Miklósnál Csikszereében 1908

— 32. —